

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкуренцијски савјет

ODLUKA
O GRUPNOM IZUZEĆU SPORAZUMA O OSIGURANJU

Sarajevo
Decembar, 2005. godine

Na osnovu člana 7. stav (1) tačka e) i člana 25. stav (1) tačka a) Zakona o konkurenciji («Službeni glasnik BiH», broj 48/05), Konkurencijsko vijeće na sjednici održanoj dana decembra 2005. godine je donijelo

ODLUKU O SKUPNOM IZUZEĆU SPORAZUMA O OSIGURANJU

I. OPĆE ODREDBE

Član 1. (Predmet Odluke)

Ovom Odlukom propisuju se uslovi za grupno izuzeće sporazuma o osiguranju, određuju se uslovi koje sporazumi moraju sadržavati, ograničenja ili uslovi koje takvi sporazumi ne smiju sadržavati, te drugi uslovi koji se moraju ispuniti za grupno izuzeće tih sporazuma od primjene odredbi o zabranjenim sporazumima a u smislu člana 4. Zakona o konkurenciji (u daljnjem tekstu: Zakon).

Član 2. (Sporazumi na koje se primjenjuje grupno izuzeće)

- (1) Grupno izuzeće primjenjuju se na sporazume o osiguranju iz člana 7. stav (1) tačka e) Zakona, sklopljene između dva ili više privrednih subjekata koji obavljaju poslove osiguranja u djelatnosti osiguranja, a kojima se uređuje:
- a) zajedničko utvrđivanje i distribucija obračuna prosječnih troškova pokrića određenog rizika iz prošlosti (u daljnjem tekstu: obračuni), zajedničko utvrđivanje i distribucija tablica smrtnosti, te tablica koje prikazuju učestalost bolesti, nesreća i invaliditeta u području osiguranja koja uključuju element kapitalizacije (u daljnjem tekstu: tablice);
 - b) zajedničko provođenje studija o vjerovatnom dejstvu opštih vanjskih okolnosti na koje učesnici sporazuma ne mogu uticati, a u vezi sa učestalošću ili brojem budućih zahtjeva za naknadu štete za određeni rizik ili kategoriju rizika ili u vezi sa isplativošću vrsta ulaganja (u daljnjem tekstu: studije), odnosno zajednička distribucija rezultata takvih studija;
 - c) zajedničko utvrđivanje i distribucija neobvezujućih standardnih uslova osiguranja za direktna osiguranja (u daljnjem tekstu: standardni uslovi osiguranja);
 - d) zajedničko utvrđivanje i distribucija neobvezujućih vrsta ili modela osiguranja koji prikazuju dobit koja će se ostvariti od polisa osiguranja koje uključuju elemente kapitalizacije (u daljnjem tekstu: modeli osiguranja);
 - e) osnivanje i djelovanje grupa privrednih subjekata osiguravatelja (u daljnjem tekstu: grupa suosiguravatelja) ili grupa privrednih subjekata osiguravatelja i reosiguravatelja, (u daljnjem tekstu: grupa sureosiguravatelja) u cilju zajedničkog pokrića određenih kategorija rizika putem zajedničkog osiguranja ili reosiguranja;
 - f) utvrđivanje, priznavanje i distribucija tehničkih specifikacija, normi ili pravila postupanja za one vrste sigurnosnih uređaja za koje na relevantnom tržištu ne postoje tehničke specifikacije, klasifikacijski sistemi, norme, postupci ili pravila postupanja, te postupci ocjene i odobravanja usklađenosti sigurnosnih uređaja s tehničkim specifikacijama, normama ili pravilima postupanja (u daljnjem tekstu: ocjena usklađenosti sigurnosnih uređaja),
 - g) utvrđivanje, priznavanje i distribucija tehničkih specifikacija, normi ili pravila postupanja u vezi s ugradnjom i održavanjem sigurnosnih uređaja, te postupak ocjene i certifikacije privrednih subjekata koji ugrađuju ili održavaju sigurnosne uređaje koji su usklađeni s tehničkim specifikacijama, normama ili pravilima postupanja (u daljnjem tekstu: ocjena i certifikacije privrednih subjekata).

- (2) Pod standardnim uslovima osiguranja iz stava (1) tačka c) ovog člana smatraju se sve odredbe koje su sadržane u modelu osiguranja ili referentnim polisama osiguranja koje su zajedno pripremili osiguravatelji, odnosno tijela ili udruženja osiguravatelja.
- (3) Pod grupom suosiguravatelja iz stava (1) tačka e) ovog člana smatraju se udruženja osiguravatelja koja su saglasna da u ime i za račun svih učesnika grupe izdaju polise osiguranja za određene kategorije rizika, ili koji povjeravaju izdavanje i upravljanje polisama osiguranja za određene kategorije rizika u njihovo ime i za njihov račun jednom od osiguravatelja, zajedničkom brokeru ili zajedničkom tijelu osnovanom u tu svrhu.
- (4) Pod grupom sureosiguravatelja iz stava (1) tačka e) ovog člana smatraju se udruženja osiguravatelja uz mogućnost učestvovanja jednog ili više reosiguravatelja, osnovana sa ciljem uzajamnog reosiguranja svih svojih odgovornosti ili dijela svojih odgovornosti u vezi s određenom kategorijom rizika, te u nekim slučajevima s ciljem prihvatanja reosiguranja iste kategorije rizika u ime svih učesnika grupe i za njihov račun.
- (5) Pod sigurnosnim uređajima iz stava (1) tačka f) i g) ove Odluke smatraju se svi sastavni dijelovi i oprema osmišljena za sprečavanje i smanjenje gubitaka, kao i sistemi izgrađeni od takvih elemenata.
- (6) Pod učesnicima sporazuma o osiguranju smatraju se privredni subjekti iz stava (1) ovog člana te njihovi povezani privredni subjekti.

Član 3.

(Sporazumi na koje se ne primjenjuje grupno izuzeće)

Ne mogu biti izuzeti od zabrane na osnovu grupnog izuzeća prema odredbama ove Odluke:

- a) sporazumi o osiguranju koji ne ispunjavaju kumulativne uslove propisane članom 4. stav (3) Zakona i koji nisu usklađeni s ovom Odlukom,
- b) sporazumi o osiguranju uređeni drugim propisima u skladu sa odredbama člana 7. Zakona.

II. USLOVI KOJE SPORAZUM MORA SADRŽAVATI I OSTALI USLOVI KOJI SE MORAJU ISPUNITI

Član 4.

(Zajednički obračuni, tablice i studije)

- (1) Grupno izuzeće za sporazume o osiguranju iz člana 2. stav (1) tačka a) ove Odluke primjenjuje se pod uslovom:
 - a) da se obračuni i/ili tablice zasnivaju na prikupljenim brojčanim podacima koji su raspoređeni na niz godina rizika i čine određeni posmatrani period, a u vezi s istovjetnim ili uporedivim rizicima te u broju dovoljnom za statističku obradu posmatranog perioda. Statistička obrada sadrži podatke o broju zahtjeva za naknadu štete tokom posmatranog perioda, podatke o broju pojedinačnih rizika osiguranih u svakoj godini rizika tokom posmatranog perioda, podatke o ukupno plaćenim iznosima ili dospjelim obavezama u vezi sa zahtjevima za naknadu štete podnesenim tokom posmatranog perioda, podatke o ukupnom iznosu svota osiguranja za svaku godinu rizika tokom posmatranog perioda i druge odgovarajuće podatke,
 - b) da obračuni i/ili tablice sadrže prikaz raspoložive statistike, u mjeri u kojoj je to aktuarski moguće,
 - c) da obračuni i/ili tablice ne sadrže elemente potencijalnih nepredviđenih izdataka, prihoda koji proizlazi iz rezervi, administrativnih ili tržišnih troškova ili fiskalnih ili parafiskalnih doprinosa, kao niti prihode od ulaganja i očekivane dobiti.
- (2) Grupno izuzeće za sporazume o osiguranju iz člana 2. stav (1) tačke a) i b) ove Odluke primjenjuje se pod uslovom:

- a) da obračuni, tablice, odnosno rezultati studija pri prikupljanju i distribuciji, sadrže izjavu da su neobavezujući;
- b) da su obračuni, tablice odnosno rezultati studija, pod razumnim i jednakim uslovima, raspoloživi svakom osiguravatelju koji iste zatraži, kao i osiguravateljima koji ne obavljaju djelatnost na tom relevantnom tržištu.

Član 5.

(Standardni uslovi i modeli osiguranja)

- (1) Grupno izuzeće za sporazume o osiguranju iz člana 2. stav (1) tačka c) ove Odluke primjenjuje se pod uslovom:
 - a) da se standardni uslovi osiguranja utvrđuju i distribuiraju uz izjavu da nisu obavezujući, te da se izričito ne preporučuje njihova upotreba,
 - b) da standardni uslovi osiguranja izričito uređuju da su učesnici sporazuma slobodni ponuditi različite uslove osiguranja ugovarateljima osiguranja, i
 - c) da su standardni uslovi osiguranja dostupni svakoj zainteresovanoj strani i da se mogu dobiti na zahtjev.
- (2) Grupno izuzeće za sporazume o osiguranju iz člana 2. stav (1) tačka d) ove Odluke primjenjuje se pod uslovom da se neobavezujući modeli osiguranja utvrđuju i distribuiraju isključivo u obliku uputstva.

Član 6.

(Ostali uslovi koji se moraju ispuniti)

- (1) Grupno izuzeće za sporazume o osiguranju iz člana 2. stav (1) tačka e) ove Odluke primjenjuje se pod uslovom:
 - a) da svaki učesnik sporazuma ima pravo istupanja iz grupe suosiguravatelja i/ili grupe sureosiguravatelja bez bilo kakvih sankcija, u istupnom roku od najviše godinu dana od dana podnošenja izjave o istupanju,
 - b) da pravila grupe suosiguravatelja i/ili grupe sureosiguravatelja u cijelosti ili djelimično ne obavezuju bilo kojeg učesnika grupe suosiguravatelja i/ili grupe sureosiguravatelja na osiguranje ili reosiguranje od bilo koje vrste rizika koju pokriva ta grupa;
 - c) da pravila grupe suosiguravatelja i/ili grupe sureosiguravatelja ne ograničavaju aktivnosti grupe ili njenih učesnika u osiguravanju ili reosiguravanju rizika koji se nalaze na bilo kojem dijelu relevantnog tržišta,
 - d) da sporazum ne ograničava proizvodnju i prodaju,
 - e) da sporazum ne dijeli tržište odnosno kupce,
 - f) da se učesnici grupe sureosiguravatelja ne dogovaraju o bruto premijama osiguranja koje zaračunavaju u direktnom osiguranju, te
 - g) da niti jedan učesnik grupe suosiguravatelja i/ili grupe sureosiguravatelja, odnosno privrednih subjekata koji ima odlučujući utjecaj na utvrđivanje poslovne politike te grupe, istovremeno nije učesnik druge grupe suosiguravatelja i/ili grupe sureosiguravatelja koja djeluje na istom relevantnom tržištu, i/ili da nema odlučujući utjecaj na utvrđivanje poslovne politike te druge grupe.
- (2) Pod bruto premijom osiguranja iz stav (1) tačka f) ovoga člana i člana 11. stav (1) tačka a) ove Odluke smatra se cijena koju plaća kupac polise osiguranja.

Član 7.

(Sigurnosni uređaji)

- Grupno izuzeće za sporazume o osiguranju iz člana 2. stav (1) tačke f) i g) ove Odluke primjenjuje se pod uslovom:
- a) da su tehničke specifikacije i postupci ocjene usklađenosti sigurnosnih uređaja jasni, tehnički opravdani i srazmjerni efektima koji se predmetnim sigurnosnim uređajem žele postići,

- b) da su pravila za ocjenu i certifikaciju privrednih subjekata koji ugrađuju i/ili održavaju sigurnosne uređaje objektivna i da se ne primjenjuju na diskriminirajući način, te da se odnose na njihova tehnička i profesionalna znanja,
- c) da se tehničke specifikacije i pravila utvrđuju i distribuiraju uz izričitu izjavu da osiguravatelji mogu prihvatiti osiguranje drugih sigurnosnih uređaja koji nisu usklađeni s navedenim tehničkim specifikacijama ili pravilima, pod uslovima koje sami utvrde,
- d) da se tehničke specifikacije i pravila utvrđuju i distribuiraju uz izričitu izjavu da osiguravatelji mogu prihvatiti osiguranje drugih privrednih subjekata koji ugrađuju ili održavaju sigurnosne uređaje koji nisu usklađeni s navedenim tehničkim specifikacijama ili pravilima, pod uslovima koje sami utvrde,
- e) da se tehničke specifikacije i pravila dostavljaju na zahtjev svakoj zainteresiranoj strani,
- f) da svaki popis sigurnosnih uređaja i svaki popis privrednih subjekata koji ugrađuju i održavaju te sigurnosne uređaje, a koji su usklađeni s tehničkim specifikacijama, sadrži i klasifikaciju tih uređaja, odnosno privredne subjekte koja se temelji na postignutim rezultatima,
- g) da zahtjev za ocjenom usklađenosti sigurnosnog uređaja odnosno ocjenom i certifikacijom privrednih subjekata može podnijeti bilo koji podnositelj u bilo koje vrijeme,
- h) da ocjena usklađenosti iz tačke g) ovoga stava podnosiocu zahtjeva ne nameće troškove koji su nesrazmjerni troškovima postupka odobravanja,
- i) da sigurnosni uređaji i privredni subjekti koji ugrađuju i održavaju te sigurnosne uređaje i udovoljavaju kriterijima ocjene usklađenosti sigurnosnog uređaja odnosno ocjenom i certifikacijom privrednih subjekata, pod jednakim uslovima o tome dobivaju potvrdu u roku od šest mjeseci od dana podnošenja zahtjeva, izuzev u slučajevima kada opravdane tehničke okolnosti zahtijevaju razumno duži rok,
- j) da je potvrda o usklađenosti i certifikaciji iz tačke i) ovoga stava izdata u pismenom obliku,
- k) da su razlozi za odbijanje izdavanja potvrde o usklađenosti i certifikaciji iz tačke i) ovoga stava dati u pismenom obliku, te da im je priložena fotokopija zapisnika provedenih testova i provjera,
- l) da su razlozi za odbijanje zahtjeva za izdavanjem potvrde o usklađenosti i certifikaciji iz tačke i) ovoga stava pismeno obrazloženi, i
- m) da tehničke specifikacije i pravila primjenjuju za to ovlaštena tijela.

Član 8.

(Zajedničko pokriće određenih vrsta rizika, tržišni udio i trajanje grupnog izuzeća)

- (1) Grupno izuzeće za sporazume o osiguranju iz člana 2. stav (1) tačka e) ove Odluke primjenjivat će se na nove grupe suosiguravatelja i nove grupe sureosiguravatelja koje budu osnovane nakon dana stupanja na snagu ove Odluke samo u svrhu pokrića novih rizika u periodu od tri godine od dana kada su te grupe osnovane, nezavisno o visini njihovih tržišnih udjela.
- (2) Grupno izuzeće za sporazume o osiguranju iz člana 2. stav (1) tačka e) ove Odluke primjenjuje se na grupe suosiguravatelja i grupe sureosiguravatelja koje nisu obuhvaćene stavom (1) ovoga člana za sve vrijeme primjene ove Odluke, ako polise osiguranja unutar grupe izdate od učesnika sporazuma ili za račun učesnika sporazuma, na bilo kojem tržištu obuhvaćenom tim sporazumom, ne čine:
 - a) više od 20% udjela na relevantnom tržištu, u slučaju grupa suosiguravatelja;
 - b) više od 25% udjela na relevantnom tržištu, u slučaju grupa sureosiguravatelja.
- (3) Ako ukupan tržišni udio grupe suosiguravatelja iz stava (2) tačka a) ovoga člana u trenutku sklapanja sporazuma nije veći od dvadeset posto (20%), a naknadno se poveća iznad tog iznosa, ne više od dvadesetdva posto (22%), grupno izuzeće će se nastaviti primjenjivati tokom perioda od dvije uzastopne kalendarske godine koje slijede godinu u kojoj je prvi put povećan iznos ukupnog tržišnog udjela grupe suosiguravatelja iznad dvadeset posto (20%).

- (4) Ako ukupan tržišni udio grupe suosiguravatelja iz stava (2) tačka a) ovoga člana u trenutku sklapanja sporazuma nije veći od dvadeset posto (20%), ali se naknadno poveća na više od dvadesetdva posto (22%), grupno izuzeće će se nastaviti primjenjivati u periodu od jedne kalendarske godine koja slijedi godinu u kojoj je prvi put povećan iznos ukupnog tržišnog udjela grupe suosiguravatelja iznad dvadeset dva posto (22%).
- (5) Izuzeće u smislu stava (3) i (4) ovoga člana ne može se kumulirati u svrhu produženja vremenskog perioda izuzeća na više od dvije kalendarske godine.
- (6) Ako ukupan tržišni udio grupe sureosiguravatelja iz stava (2) tačke b) ovog člana u trenutku sklapanja sporazuma nije veći od dvadeset pet posto (25%) ali se naknadno poveća iznad tog iznosa, ne više od dvadeset sedam posto (27%), grupno izuzeće nastavit će se primjenjivati tokom perioda od dvije uzastopne kalendarske godine koje slijede godinu u kojoj je prvi put povećan iznos ukupnog tržišnog udjela grupe sureosiguravatelja iznad dvadeset pet posto (25%).
- (7) Ako ukupan tržišni udio grupe sureosiguravatelja iz stava (2) tačke b) ovog člana u trenutku sklapanja sporazuma nije veći od dvadesetpet posto (25%) ali se naknadno poveća na više od dvadesetsedam posto (27%), grupno izuzeće nastavit će se primjenjivati u periodu od jedne kalendarske godine koja slijedi godinu u kojoj je prvi put povećan iznos ukupnog tržišnog udjela grupe sureosiguravatelja iznad dvadesetsedam posto (27%).
- (8) Izuzeće u smislu stava (6) i (7) ovog člana ne može se kumulirati u svrhu produženja vremenskog perioda izuzeća na više od dvije kalendarske godine.
- (9) Pod novim rizikom iz stava (1) ovog člana smatra se rizik koji prije nije postojao i čije se pokriće osiguranjem može ostvariti samo uz uslov izdavanja nove polise osiguranja. Dopuna, poboljšanje ili zamjena postojeće polise osiguranja ne smatra se novim rizikom.

Član 9.
(Obračun tržišnog udjela)

- (1) Tržišni udio učesnika sporazuma o osiguranju iz člana 8. stav (2) ove Odluke obračunava se na osnovu podataka o bruto prihodu od polisa osiguranja. Ako podaci o bruto prihodu nisu dostupni, u svrhu određivanja tržišnog udjela učesnika sporazuma mogu se primijeniti procjene zasnovane na drugim pouzdanim tržišnim podacima, uključujući vrijednost osiguranja pokrivenog polisama osiguranja ili vrijednost osiguranog rizika.
- (2) Tržišni udio iz stava (1) ovoga člana obračunava se na osnovu podataka koji se odnose na kalendarsku godinu koja je prethodila sklapanju sporazuma.
- (3) U tržišni udio iz stava (1) ovoga člana pribraja se i tržišni udio povezanih privrednih subjekata sa učesnicima sporazuma ostvaren na način utvrđen stavovima (1) i (2) ovoga člana.

III. OGRANIČENJA ODNOSNO USLOVI KOJE SPORAZUMI NE SMIJU SADRŽAVATI

Član 10.
(Posebni uslovi koje sporazumi ne smiju sadržavati)

Grupno izuzeće za sporazume o osiguranju iz člana 2. ove Odluke neće se primjenjivati kada se učesnici sporazuma dogovore, nametnu drugim privrednim subjektima ili obavežu druge privredne subjekte da ne upotrebljavaju obračune ili tablice koje se razlikuju od obračuna ili tablica utvrđenih u smislu člana 2. stav (1) tačka a) ove Odluke, ili da ne odstupaju od rezultata studija u smislu člana 2. stav (1) tačka b) ove Odluke.

Član 11.
(Teška ograničenja tržišne konkurencije)

- (1) Grupno izuzeće za sporazume o osiguranju iz člana 2. stav (1) tačka c) ove Odluke neće se primijeniti u slučajevima kada standardni uslovi osiguranja sadrže odredbe koje:
- a) ukazuju na bilo koji način na visinu bruto premija osiguranja,
 - b) sadržavaju iznos osiguranja ili dijela osiguranja koji ugovaratelj osiguranja mora sam platiti,
 - c) nameću sveobuhvatno osiguranje sa rizicima kojima značajan broj ugovaratelja osiguranja nije istovremeno izložen,
 - d) omogućuju osiguravatelju održavanje polise osiguranja na snazi ako otkáže dio osiguranja ili poveća premiju osiguranja iako nije promijenio rizik ili obim pokrića rizika, odnosno ako osiguravatelj na drugi način izmijeni uslove osiguranja bez izričitog pristanka ugovaratelja osiguranja, osim odredbi koje se odnose na indeksaciju,
 - e) omogućuju osiguravatelju da bez izričitog pristanka ugovaratelja osiguranja izmijeni trajanje polise osiguranja,
 - f) nameću ugovaratelju osiguranja u području neživotnog osiguranja ugovorno razdoblje koje je duže od tri godine,
 - g) nameću ugovaratelju osiguranja produženje polise osiguranja na razdoblje duže od jedne godine u slučaju ugovorenog automatskog obnavljanja polise osiguranja,
 - h) obavezuju ugovaratelja osiguranja na prihvaćanje obnove polise osiguranja koja je bila obustavljena zbog nestanka osiguranog rizika, ako ugovaratelj osiguranja ponovno bude izložen istovrsnom riziku,
 - i) obavezuju ugovaratelja osiguranja da kod istog ugovaratelja ugovara osiguranje različitih rizika,
 - j) obavezuju ugovaratelja osiguranja da u slučaju prodaje predmeta osiguranja, stjecatelju tog predmeta ugovorno nametne obavezu preuzimanja polise osiguranja,
 - k) isključuju ili ograničavaju osiguranje rizika pod uslovom da ugovaratelj osiguranja koristi sigurnosne uređaje ili usluge privrednih subjekata koji ugrađuju ili održavaju te sigurnosne uređaje, ako ih u skladu s relevantnim specifikacijama nije odobrilo udruženje odnosno udruženja osiguravatelja koji djeluju na relevantnom tržištu.
- (2) Grupno izuzeće za sporazume o osiguranju iz člana 2. stav (1) tačka c) ove Odluke neće se primjenjivati na učesnike sporazuma koji se međusobno dogovore, ili koji obavežu druge privredne subjekte da ne primjenjuju uslove osiguranja koji se razlikuju od standardnih uslova osiguranja utvrđenih sporazumom između tih učesnika sporazuma.
- (3) Grupno izuzeće za sporazume o osiguranju iz člana 2. stav (1) tačka c) ove Odluke neće se primjenjivati na sporazume koji isključuju pokriće određenih kategorija rizika zbog posebnih obilježja ugovaratelja osiguranja. Pri tome se ne isključuje mogućnost osiguravatelja da utvrdi posebne uslove osiguranja za određene socijalne kategorije stanovništva ili za određene kategorije zanimanja.
- (4) Grupno izuzeće za sporazume o osiguranju iz člana 2. stav (1) tačka d) ove Odluke neće se primjenjivati kada modeli sadrže samo određene kamatne stope ili sadrže iznose koji ukazuju na administrativne troškove. Pri tome se ostavlja mogućnost da u modelima osiguravatelj obračunava iznose koji proizlaze iz zakonom nametnutih obaveza.
- (5) Grupno izuzeće za sporazume o osiguranju iz člana 2. stav (1) tačka d) ove Odluke neće se primjenjivati na učesnike sporazuma koji se međusobno dogovore ili koji obavežu druge privredne subjekte da ne primjenjuju modele obračuna koji prikazuju dobit od polisa osiguranja koji se razlikuju od modela utvrđenih sporazumom između tih učesnika sporazuma.

IV. UKIDANJE GRUPNOG IZUZEĆA I POJEDINAČNA IZUZEĆA

Član 12.

(Uslovi za ukidanje grupnog izuzeća)

- (1) Konkurencijsko vijeće može po službenoj dužnosti, u smislu člana 7. stav (4) Zakona, pokrenuti postupak ocjene usklađenosti s odredbama člana 4. stav (3) Zakona i ovom Odlukom, pojedinog ili više sporazuma o osiguranju iz člana 2. ove Odluke, ako djelovanje tih sporazuma, samostalno ili kumulativno sa sličnim sporazumima na relevantnom tržištu, ne ispunjavaju uslove za izuzeće.
- (2) Konkurencijsko vijeće može pokrenuti postupak ocjene sporazuma o osiguranju, u smislu stava (1) ovog člana, posebno u slučajevima:
 - a) kada su studije na koje se primjenjuje izuzeće iz člana 2. stav (1) tačka b) ove Odluke zasnovane na pretpostavkama koje nisu opravdane;
 - b) kada standardni uslovi osiguranja na koje se primjenjuje izuzeće iz člana 2. stav (1) tačka c) ove Odluke sadrže odredbe koje na štetu ugovaratelja osiguranja utvrđuju značajnu neravnotežu između prava i obaveza koje proizlaze iz ugovora;
 - c) kada osnivanje odnosno djelovanje grupa suosiguravatelja i/ili grupa sureosiguravatelja na koje se primjenjuje izuzeće iz člana 2. stav (1) tačka e) ove Odluke ima za posljedicu podjelu relevantnog tržišta i putem uslova koji se određuju za pristup grupi, utvrđivanjem rizika koji će se pokrivati, sporazumima o dijeljenju rizika i ustupanju rizika drugom reosiguravatelju, te drugim sredstvima.
- (3) Ako Konkurencijsko vijeće pri ocjeni usklađenosti sporazuma sa odredbama Zakona i ovom Odlukom, utvrdi da ne postoje razlozi za izuzeće sporazuma, rješenjem će ukinuti primjenu grupnog izuzeća za taj sporazum.

Član 13.

(Pojedinačno izuzeće)

Učesnici sporazuma o osiguranju mogu podnijeti Konkurencijskom vijeću zahtjev za pojedinačnim izuzećem sporazuma, u skladu s članom 5. Zakona, ako taj sporazum nije obuhvaćen grupnim izuzećem u smislu člana 3. ove Odluke.

Član 14.

(Isključenje obaveze prijave za učesnike sporazuma)

Učesnici sporazuma o osiguranju koji ispunjavaju uslove za grupno izuzeće iz ove Odluke, u smislu člana 7. stav (3) Zakona, nisu u obavezi podnijeti takve sporazume na ocjenu Konkurencijskom vijeću radi pojedinačnog izuzeća.

V. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 15.

- (1) Sporazumi o osiguranju iz člana 2. ove Odluke sklopljeni do stupanja na snagu ove Odluke moraju biti usklađeni sa njenim odredbama do 31. decembra 2006. godine.
- (2) Za sporazume o osiguranju sklopljene do stupanja na snagu ove Odluke, pod uslovom da su usklađeni sa njenim odredbama u roku iz stava (1) ovoga člana, tržišni se udio, iznimno od člana 9. stav (2) ove Odluke, izračunava na osnovu podataka koji se odnose na kalendarsku godinu koja prethodi godini stupanja na snagu ove Odluke.

Član 16.
(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objave u »Službenom glasniku BiH« a objaviće se u službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

K.V. broj: 01-01-26-629/05

Sarajevo, 30. decembar 2005. godine

**Predsjednica
Konkurencijskog vijeća**

Sena Hatibović